

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga, BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba, Puerto-Rico y Estranger. 2'50.

L' ONZE DE FEBRER—XXVII ANIVERSARI

ESpanya á LA REPÚBLICA.—Ab aquests 26 anys que tú has perdut miserablement, aquí tens el quadro viu que m' han pintat.

EN HONOR DEL 11 DE FEBRER

ESPERAR que torni la República pel mateix camí que en 1873, es esperar en va. Las circunstancias han cambiat completament, y aquell camí que tenia 'l seu punt de partida en lo fet revolucionari de Setembre de 1868 está ja casi borrat del tot. La Restauració, impotent pera crear, sols ha servit pera destruir. Ha enervat las energias populares, ha desvanescut la fé en los ideals, ha convertit la política en una mistificación asquerosa y repugnant. Luminosas esperanzas alentavan á tots els cors durant lo período que precedí y 'l que subseguí á la Revolució de Setembre: avuy, en cambi, tothom va á las palpentas en mitj de 'l obscuritat mes espantosa. Los temps aquells foren de regeneració; los actuals, de decadencia.

¿Qué 'ns cal fer, donchs, pera treure al país de aquest pantano?

Lo mes factible, lo mes práctic sembla fora la unió de tots els republicans baix una sola bandera y ab un sol programa. Avuy que la política monárquica está en quiebra, la política republicana s' imposaria com la única capás de salvar á la patria.

Desgraciadament, aqueixa unió tan necessaria no 's realisa. Quantas vegadas s' ha intentat ha tingut tan sols un carácter parcial y ha vingut seguida de un fracàs. ¡Cayga la responsabilidad sobre 'ls que per damunt del bé públich colocan sos apetits, sas passions y á voltas fins sa indisculpable tossuderia!

Mes si 'ls intents de unió no prosperan ¿ha de permancer estéril, inactiva aqueixa inmensa forza republicana, que té tan fondas arrels en todas las clases sociales y que sols necessita de una organizació convenient pera fer sentir lo seu predomini?

De cap manera. Precisa móurela y exercirla sempre en relació ab las circunstancias presents. Y ja que fins ara no hem pogut posarnos de acort respecte á las minucias y requisitos de un programa únich, unimos en 'l esperit republicà... y treballém sense descans. La batalla definitiva no hem pogut donarla en 26 anys; re 'ns priva de donar una serie de combats y d' accions de cada día, de cada hora, de cada instant, preparant 'l adveniment de temps mes felissos. Quan menos logrerém sortir del ensopiment que avuy ens invadeix, y farem un gran bé á la llibertat y á la patria.

Los elementos republicans, pertanyin á la fracció que vulgan, hauriam de constituir una forta y poderosa lliga popular pera combatre sense descans la ignorancia, 'l fanatisme, la reacció, la miseria y 'ls abusos dels governs monárquichs.

Contra la ignorancia, la instrucció. Fundar escuelas per tot arreu, escuelas de noys y de adults en las quals se dongués una instrucció práctica y adequada á las necessitats de las classes populares: fomentar la publicació de llibres útils: constituir bibliotecas y gabinetes de lectura: multiplicar las conferencias y las llistons que pujan acreixer la instrucció de las masses: aixó es lo que 'ns caldria fer, pera contrarrestar els efectos de la ignorancia ó de una instrucció perversa, com la que 's dona avuy en las escuelas oficiales y en las de las congregacions religiosas, més propia per entontir que per obrir á la llum 'l inteligencia.

Contra 'l fanatisme, la despreocupació, filla del cultiu de la inteligencia y de 'l educació de la conciencia. Posar á ratlla al clericalisme, desenmascarar els seus abusos, atacar los seus excessos, oposarse á las sevas intrusions... ¿se vol un camp mes vast en que poderse exercir 'l acció de una lliga popular?

Contra la reacció, la llibertat. Inculcar en la ment y en lo cor del poble las ideas emancipadoras, base de cultura y de progrés en todas las naciones civilizadas: oposarse ab energia á tot lo qu' embruteix, á la superstició, á la barbarie, á la estupidés: viure una vida serena y conscient que tinga per objecte los majors graus possibles de benestar pera cada hí y 'l avens general de la humanitat.

Contra la miseria, la fraternitat. Instituir una beneficencia laica que no atengui ni á las ideas, ni á las creencias de las personas que necessitin algun ausili: secundar en todas sas fases lo moviment de carácter social que tendeix á la millora de las clases proletarias, ja en lo referent al aument del jornal, ja á la disminució de las horas de treball: fomentar la cooperació obrera en tots los seus aspectes: ajudar ab tota 'l ánima á 'l emancipació de las classes treballadoras.

Contra 'ls abusos del poder, la política activa. Pero no una política que tinga per únich objecte pescar actas siga com siga, sino purificar los procediments legals, oposantse á las transgressions dels governants, combatent las sevas injusticias, alsant

el core de la protesta contra las sevas iniquitats: constituir núcleos de defensa mútua contra las murriadas del caciquisme: alentar la fé en los ciutadans y mantener ab energia la defensa de sos drets, sense deixarse dominar jamay per las corrents de un enervant pessimisme; ans al contrari, procurant creixers en la lluyta, tant com mes terrible y desesperada aquesta tinga d' ésser.

Aquest petit bosqueig, susceptible de majors ampliaciones es lo tribut que oferim avuy en los altars del record de una fetxa memorable.

¡Tant de bó que tots els republicans ens sapiguéssem entendre!...

No perdriam en lo successiu el temps, com 'l hem vingut perdent en aquests últims 26 anys d' ensaigs y probaturas, de unions y disgregacions, de teorías evolucionistas y caborias revolucionarias, de desconcerts y vacilacions, de anar darrera de representacions migradas en lloch de seguir sempre desinteressadament darrera de la idea.

Tenim á la nostra disposició un camp fértil: treballémlo sense descans. Sembremhi ideas, pensamientos, costums, creencias, conviccions: abonémlo ab la instrucció, ab la ilustració, ab 'l ensenyansa, ab la cultura, ab lo progrés; defensemlo de tot atach fins al sacrifici de la vida si es necessari, y aquella República tant desitjada, naixerá espontáneament, perque trobará la saho propicia, será forta é indestructible, y á la seva benéfica sombra podrém descansar en pau de nostras honradas fatigas.

P. K.

¡DORM!...

Rabia fort, poble ignorant; sufriex, y ves aguantant las injurias dels sayons que de ta suhor engreixas: Deixat posar mes grillons, y mira com las naciones rihuen, perque pegá 't deixas.

Desesperá't, massa poch: Si mereixes qu' en el foch siguis llensat cruelment y gosin quan espeteguis y ab un ferro ben ruhent te burxin continuamente perque hasta 'ls punys te roseguis!

Si 't sentenciarán á mort y vevent qu' ets el mes fort pera sentenciar, tú, á n' ells; pujarás, prest, al suplici sufrint mil y mil tropells igual que 'ls pobres anyells van mansos al sacrifici!

Y encare 't queixas, ¡cobart! Si 't fan anar massa fart! Si 't portan massa bé, creu! Si encar' no t' hem fet tal cosa, y ho mereixes ¡viva Deu! encare que 't sápia greu que ho digui, quant veig t' imposa.

Mes que dich, tonto de mí? Perque llensa tan veri ma vil llengua, d' escursó! Perdona, poble, ma ofensa, m' ha ofuscat 'l encegació, pero 't demano perdó qu' es ma única defensa.

Mes val que dormis ben fort y olvidis ta mala sort: Que 's castigará al dolent pensa bé que vindrá un día: No vulguis ser may valent sigas sumís y obedient que Deu als mártirs premia.

IGNOCENT PORCAR.

11 DE FEBRER

Demá fará 27 anys que va triunfar la República; fa poch van cumplirne 26 que 'l poch seny dels republicans va tirar-la á terra, y porto celebrats 24 banquetes commemoratius de la proclamació de la República espanyola. Me 'n peneixo y prometo no celebrar el vinticinqué.

Voldria que tots els republicans estessin convensuts, com avuy jo, de que la política honrada que volém fer nosaltres, es una cosa tan séria que no escan ferla servir solament d' escusa pera fer sopás mes ó menos entusiastas y pera fundar cassinets que resultan una ridícula travessa de club y de patac.

No crech que cap menjá polítich hagi portat el mes petit profit á las ideas en honor á las quals s' hagi celebrat. Ab prou feynas si n' ha dut al ventrell dels comensals.

Y hem de dirho ben clar perque posant de relleu la veritat, es com hem d' esmenarnos. A casi tots els banquetes republicans que hi assistit, la nota dominant en els brindis y els discursos que s' han pronunciat, quan no ha sigut la tonteria, ha sigut la rancunia á la fracció germana, que també en aquell instant estava llansant contra nosaltres, fraternals indirectas.

La millor manera de commemorar 'l aniversari de la proclamació de la República, fora destruir aquest esperit egoista que d' una manera tan desaforada s' ha apoderat dels individus y de las agrupacions que forman en las indisciplinadas filas republicanas.

Un qualsevol que tinga quatre tanocas entusiastas, ja 's creu apte pera jefe de partit; un cassinet de quatre gats ja 's creu ab dret per imposar als organismes del partit á que perteneix els seus candidats pera concejalías y diputacions; se multiplican las agrupacions de sueltos, y aixis, quan per un interés comú á tots els republicans, convé juntarse, s' han de concertar una pila de voluntats, y 's fa una tasca difícilissima contentar á tants individus, tants societats, tants agrupacions, y fins tants periodiquets, que aportan á la concentració molts mes pretensions que forsas.

Y lo que comensa devegadas sent diferencia d' apreciación en un punt determinat acaba sent odi fraticida que s' emporta todas las energias que haurian d' emplearse contra 'l enemich comú. Y dels odís á las barallas de safreig no hi ha ni un pas. Pels del cassino *Tal* els del centre *Cual* son una colla de ignorants y tabalots; per aquestos, el cassino *Tal* es un criadero d' aspirants á una acta, vingui com vingui. La desconfiansa s' apodera del ánimo de tothom y no queda cap reputació que no sigui discutida quan no mossegada.

Aixó ho fa la gent que milita en los partits republicans. En quant al inmens número de personas que professa ideas republicanas pero que no las bascanta, permancix retret deplorant aquets espectacle, y esperant que una corrent de seny dongui lloch á una perfecta unió pera prestarli son decidit apoyo.

Commemorém, donchs, el 27 aniversari de la primera República olvidant antigas diferencias y fent us de nostres drets dintre del partit republicà, tan sols pera elegir lliurement els organismes qu' hagin de dirigirnos, pero obehintlos cegament durant el período que duri sa representació.

Tinguém en compte que hi ha una cosa superior á cap personalitat distingida, á cap periódich important y á cap societat numerosa y es 'l idea republicana davant de la qual hem de despulla'ns de imbécils vanitats.

Las energias hem d' emplearlas en propagar á favor de nostres ideas y en combatre á nostres enemichs els monárquichs. Qui mes valgui, el núcleo que mes forsas representi, es el que mes obligat ve á treballar.

Si alguna competencia hem de fernes els republicans, siga en qui mes sacrificis fassa, no en qui mes honors obtingui.

JEPH DE JESPIUS.

INCIDENT parlamentari:

El comte de las Almenas:—«Hi ha generals que no s' han portat com devian davant del enemich.»

El President:—«Tinch de advertirli la inconveniencia de venir al Parlament á manifestar que hi ha hagut generals indignes.»

El comte:—«Sostinch, Sr. President tot quant porto manifestat, afirmant de nou que hi ha generals indignes.» (Rumors; cops de campana.)
—«Y encare haig de dir més: també hi hagut un govern infame, 'l govern liberal que va conduhir á Espanya á la deshonra.»

El President:—«Suplico al Sr. Comte de las Almenas que retiri 'ls calificatius de indigne y d' infame.»

El comte:—«No 'ls retiro, Sr. President; els sostinch, y si sa senyoria vol, els repetiré: hi ha hagut generals indignes y 'l govern liberal sigué un infame.»

A conseqüencia de aquest incident, el Senat va reunir-se en sessió secreta, y 'l comte de las Almenas se negá á parlar, declarant que sols en sessió pública donaria las degudas explicacions.

Davant de uns atachs tan formidables, no 'ns queda á nosaltres mes que consignarlos y parodiar la frasse del poeta:

«... El conde que pega es el verdadero conde.»

En la Exposició Universal de París se celebrará un Congrés internacional demócrata republicà en el qual hi pendrán part importants personatjes de Fransa, Suissa, Italia y altres païssos.

Allá deurian anarhi també 'ls principals republicans del nostre país, á veure si s' espavilan, davant de 'l exemple de la gran República francesa y de la tentadora república federal suissa.

Llegeixo:

«Ens escriuhen que 'l tristement célebre Portas sigué insultat per una dona que va encararse ab ell á Cerbére (Fransa.)»

¡Está ben guarmit el tal esbirro, ab una dona que 'l insulta per fora y ab un' altra que 'l atormenta per dins!...

MODAS (per APELES MESTRES.)

La Fransa va probar aquesta en 1870 y veyent que li anava que ni pintada, no ha volgut probarne d'altra.

—¿Un' altre... y per dins?—preguntarán vostés.—¿Qui es aqueixa dona?
—Qui volen que siga. La conciencia.

Parla en Navarro Reverter, y al veure que desde l'oposició en que 's troba li van creixent las unglas, diu:

—«Espanya té un gran porvenir gracias á las moltas riquesas acumuladas en el seu sub-sol.»

En altres termes:—«Encare hi ha molt á pelar. Si fins ara li hem prés la roba que vestia, un altre día li ficarem las mans fins á las entranyas.»

Als catalanistas que quan hi havia en Polavieja y en Durán y Bledas al ministeri 'ls tocava riure, ara 'ls toca gemegar. Ja 'l caragirat Silvela no té cap respecte á sas ideas; ja declara poch menos que faciós el programa de Manresa.

A Lleyda no s'ha permés constituhir un centre catalanista, considerantlo atentatori á la integritat de la patria: aixís ho ha resolt el governador de la provincia, y 'l jutje de instrucció ha acceptat en un tot el seu criteri.

Tenim, donchs, que lo qu' es lícit á las provincias de Tarragona, Girona y Barcelona, á Lleyda es ilegal.

Cal afegir aquesta nova ridiculesa á las etzegalladas del home del sentit juridich.

Ara 'ls catalanistas compendrán que hi ha una cosa molt superior á las sevas anticuadas caborias, y es la necessitat de que 'ls governs respectin el dret humá en tota la seva integritat.

Per aixó nosaltres que sabem los grans sacrificis que ha costat l'obtenir la sombra de llibertat que tenim consignada en las lleys, estarem sempre al costat de las víctimas de tot atropello, sigan ó no sigan catalanistas, que 'l dret el volem igual pera tots, y el caràcter de lícit el doném á la propaganda de totas las ideas, fins de las que 'ns son contrarias.

Si 'ls catalanistas erigissen per damunt de totas las sevas aspiracions l' amor á la causa democrática que acostuman á mirar ab injustificat desdeny, avuy, ab motiu del atropello de que son víctimas, trobarían un gran apoyo en las masses populars, y 'l govern pot ser s' hi miraría una mica avants de cometre certas arbitrariedades.

Quan ens queixém de lo molt que pesa sobre 'l contribuyent el presupost de guerra, ho fem ab rahó sobrada, com ho demostran los següents datos rigurosament oficials:

Fransa té 600,000 homes sobre las armas, conta 29,000 oficials y gasta en lo seu sosteniment y sou 99 milions de franchs, ab un presupost de guerra de 640 milions.

Italia ab un efectiu de 230,000 homes sobre las armas, té 14,000 oficials que costan 48 milions, dintre de un pressupost de guerra de 280 milions.

Espanya ab un exercit de 80,000 homes sosté 23 mil oficials als quals dedica 66 milions de un pressupost de guerra de 174 milions.

**

¿Ho volen mes clar, pera poder apreciar ab un cop d' ull la significació de aquestas xifras? Donchs fassinse càrrech de lo següent:

A Fransa hi ha un oficial per cada 21 soldats.

A Italia, un per cada 16.

A Espanya, un per cada 3.

Fransa destina als oficials el 15 per 100 del pressupost de guerra.

Italia, 'l 17 per 100.

Espanya mes del 33 per 100.

Vegin, donchs, si 'l país no te rahó de sobra quan se queixa. Y 's queixa no per lo que 's gasta, sino per la manera com s' inverteix... y al cap-de-vall per tenir un exercit en que s' aten mes á pagar sous que á posarlo en disposició de cumplir lo seu objecte... de una forsa pública, que tal com está montada, mes que un exercit sembla una casa de beneficencia.

CARTAS DE FORA.—Cornellá.—L' Ajuntament s' ha ocupat del ensanche de aquest poble, millora molt necessaria, may siga sino per treure 'l cementiri vell, ahont fa alguns anys no s' hi enterra, estant los ninxos foradats ó ensorrats de tal manera que 'ls restos humans se veuen desde 'l camí.—Y ara á un altre assumpto. A la fàbrica Rosés s' abusa tant de las familias que hi treballan, que no tenintne prou ab ferlas sirgar desde las 5 del matí á las set del vespre, molts cops s' allarga la jornada fins á las vuyt, á pretext de que la feyna conve.—També convé la salut de aquells infelissos, que 's crien anémichs que fan llástima y alguns no poden resistir tanta fatiga.—Crech que 'l Sr. Rosés, quan se 'n enteri, hi posará un remey.

Tarrassa.—Un nou ajudant de la fàbrica del senyor Fontanals s' ha estrenat ab tals rigors que no deixa dir una sola paraula á las treballadoras: á una que cria la va reptar perque menjava, dihent que tot el día estava rosegant; per res els tira la caballeria á sobre, com si tractantlasá tall de negras volgués fer mèrits per anar ascendint, sense calcular quefa quatrediasqu' ell teixia. Ja te rahó 'l ditxo que diu que no hi ha res pitjor que 'ls polls reviscolats.

Ullá.—El valent ensotanat de aquest poble está tret de mare contra 'l ball de piano que 's fa aquí cada festa y trina contra las autoritats perque no 'l prohibeixen y contra tots els que hi concorren, dihent que no tenen salvació ni en aquest mon ni al altre. Valdria mes que aquest mossén rabiós se cuidés de casa seva y que s' abtingués de celebrar certas reunions en las quals potser l' autoritat podria pèndrehi cartas.

Cherta.—El 14 del passat janer el secretari del Ajuntament llegeix un' acta de la sessió anterior fenthi constar certs assumptos que no s' havian tractat: la minoria protesta, y la presidencia exclama:—¡Qué tantos cajones! (aixó de cajones, está arreglat) lo hecho, hecho está!—Y com li diguessen que retirés aquella paraula obscena, respón que qui vulga res, que baixi al carrer que allá la rectificará. Y no 's figurin que qui usa aquest llenguatge y aquest modals siga un qualsevol, no senyors; es un home de carrera: es tot un senyor apotecari... Judiquin per la mostra lo que va aprendre á la Universitat quan seguia la carrera.

Castellfullit de la Roca.—Diumenje quan mes desitjavan els assistents á la missa que aquesta s' acabés perque faya un fret terrible, l' ensotanat va tenir la poca latxa de mal parlar de un pobre vell que s' havia mort y tot perque vivia en companyia de una dona. Ara vegin quin delictel! Com si 'ls que viuen en aques-

Ea cambi Espanya, vá probársela en 1873 y veyent que li venia gran s' ha quedat com un enza sense cuidarse més de arreglársela á la seva mida.

ta situació no tinguessen l'exemple vivent dels mateixos ensotanats, que sent solters, viuen ab una, dugas y devegadas ab mes. ¿No es veritat que 's necessita barra per bescantar a un pobre home que al cap-de-vall no ha fet altra cosa que imitarlos?

AL DE LAS ALMENAS

Plegui 'l ram, conde. ¿Qué 'n treu de predicar cada tarde, demanant que 's fassi llum sobre las guerras passadas, y 's reysin expedients, y 's registrin las butxacas y caygui sens remisió la lley demunt dels culpables?

¡Els culpables! Tot seguit van a dirli fil per randa els noms y las direccions de tan dignes personatjes perque vosté pugni fer la inspecció sollicitada y senyalá a cada hù la pena que 's codichs marcan.

¡Justicia en nostra nació!
¡Cástichs en la terra hispana, tractanse de gent que té las espatllas ben guardadas!
O vosté baixa del hort, ó no sab lo que 's demana, ó vol perdre 'l temps per gust ó 's burla de tots nosaltres.

Si en compte d'aná a parlar de penas y de sumarias parlés de repartir creus més ó menos pensionadas, y graus, y honors productius, y canongias y gangas, ja ho crech que 'l seu pensament seria rebut ab palmas y aprobat sens vacilar pel vot de tota la Cámara, pero ¿suposar que a Cuba hi ha hagut tals y tals disbauixas, que a Filipinas s'hi han fet una pila de matrículas y que tot aixó es precís que 's depuri a pas de carga per cástich dels delinqüents y satisfacció d'Espanya?

Conde... 's pot estar de broma, pero tant, tant... crech qu' es massa. O sinó, vaji contant: ¿Quin papé han fet els caps-padres dels partit d'ordre, al sentir sa nova catilinaria? Crech que si no li han pegat, més que per falta de ganas ha sigut perque cap d'ells té per ferho prou agallas; pero d'escándol, ja ho sab: hi ha hagut allí cada frase, cada terme punxagut, cada réplica incendiaria, qu' hasta diu que 'ls pobres banchs murmuravan:—¡Basta, basta!

Conde, 'l mateix li dich jo: ¡Basta! Ab discursos y pláticas no farà més que gastar tontament pólvora en salvas. En una nació hont la gent comporta ab plácida calma que la estiguin governant els que l'han arruinada; en un país hont veyém passejá ab tota la barra homes que milló estarian prenent el sol al nord d'Àfrica; en un país hont el crit que llessa un'ánima honrada es ofegat pels xiulets de cent nobles papanatas, ¡vol vosté moralisar! ¡vol vosté desganyitarse! ¡vol vosté tornarse boig fent dissapte y trayent facas!

Desis, conde; plegui 'l ram y no armi més saragata empenyantse en conseguir una cosa irrealizable. Per arribá a portá a cap la bugada que demana, no hi ha al món cubell prou gros, ni prou sabó en nostras fábricas, ni prou aygua en tots els rius ni prou dignitat a Espanya.

L. WAT.

L' ESCUT NACIONAL

n estranjer, que fa temps que roda per aquí observant las nostras criaturadas—y ab las quals diu que per cert s'hi diverteix d'un modo extraordinari—va férmen adonar.

—Ja que tant parléu de regeneració y de transformació—va dirme—¿cóm es que no comenséu transformant la cosa que mes ho necessita?

—¿Quina cosa es aquesta?
—El vostre escut nacional.—
Confesso que no hi havia caygut y que l'observació es tan justa com oportuna.

Las armas d'Espanya están demanant una modificació radicalíssima.

Agafém el nostre escut—que 'l trobarem en els sellos móvils, en las monedas de cinch céntims—y analisémlo desapassionadament, sense miras de partit ni tendencia regional de cap classe.

Prescindint de la magrana de baix y de las flors de lis del centro, que ni botánica ni heráldicament mereixen gran atenció, per tractarse de vegetals sumament vulgars, las armas d'Espanya 's componen de quatre parts distintas,—quatre quartels, com diria un erudit—perfectament caracterizadas.

Heulas aquí enumeradas per rigurós ordre de presentació—y no ho faig per ordre alfabétich, perque no 'm vinguin ab la xeringa de que ho he fet aixís pera afavorir las barras catalanas, que, seguint aquest procediment, haurian d'anar al davant:

Primer quartel: *Castell*. Segón: *Lleó*. Tercer: *Barras*. Quart: *Cadenas*.

Lo que aquestas quatre cosas políticament representan, deixemho corre, que la disquisició ens portaria molt lluny, y 'l temps, ab aixó del dengue, no es gayre apropiat pera emprendre viatjes ni enredarse en aventuras. Concretémnos a la seva significació real, de primera má, y en el *Castell* no hi volguém veure res mes que un castell, en el *Lleó* un lleó, en las *Barras* barras, y en las *Cadenas*, cadenas.

Comensém pel *Castell*. Parlar avuy de castells y entristirnos es tot hu. ¡Hem quedat tan malament per aquesta banda! Antigüament castell era sinónim de fortaleza, de poder, d'energia, de resistencia, de fets heróychs y memorables. Avuy... vaji repassant castells: el Morro de Santiago de Cuba, el Morro de l'Habana, el Morro de Puerto-Rico, el Morro de no sé ahont mes... Tants Morros, tantas tundas; tants castells, tants padróns d'ignominia.

Si retrocedim alguns anys y dirigim la mirada a Melilla, ens trobém també ab el castell de Cabrerizas, el castell de Rostro-gordo y 'l castell de Camellos. Y encare que aquests castells no portan el nom de *morro* com els d'América, ningú pot olvidar qu' en quant a morros vam quedar allí a la mateixa altura que a Cuba y a Puerto-Rico.

Recordant aquests fets lamentables, considerant las sombras qu' en las planas de la nostra historia projecta 'l castell ¿podém patrióticament conservar-lo ni un dia mes en el nostre escut?

Passém al *Lleó*. ¡Pobra bestia! Y no per alló que s'inventan els caricaturistas, que 'l pintan envenat y plé de nafras, arrupit en un recó com un veilet del Hospici. No vull sapiguer si avuy el lleó s'ha tornat gos d'ayguas ó anyell, ni si camina ab crossas ni si es borni y manco.

Ja 'n tinch prou ab el rubor que 'm puja a la cara al pensar que diumenje passat a la plassa de toros de Madrid, un lleó, un lleó de carn y ossos, que tenia 'l deber de fernos quedar bé y rehabilitar una mica la nostra rassa... y la seva, va deixarse ataconar estúpídament per un toro, quedant com un drap brut davant d'un grup de mils espectadors.

Un animal aixís, que ha arribat a aguantar surras públicas casi bé sense protesta ¿figuraria en las armas d'una nació que aspira a regenerarse?... ¡Impossible!...

Ara saltém a las *Barras*. En Romero Robledo té la culpa del espantós descrédit en que ha caygut aquest signo, antigüament tan digne d'apreci.

Ja ningú s'entreté en averiguar si la barra representa aixó ó vol dir alló altre. ¿En Romero en té? No pot ser cap cosa bona. Y a dir veritat, no es ell sol el que 'n gasta. La majoria dels homes que avuy figuran en las primeras filas de la política poden posarse dignament al costat del ex-pollo. La barra de 'n Moret, la barra de 'n Silvela, la barra de 'n Sagasta, la barra de 'n López Domínguez, la barra de 'n Dato...

Tenint aquests senyors barra, la mes elemental delicadesa aconsella a Espanya borrarlas del seu escut, que d'altra manera, mes qu'escut d'armas, vé a resultar per aquest concepte, una collecció de retratos de familia.

Y ja no 'ns falta examinar mes que las *Cadenas*. En cert temps podian haver sigut un bonich detall de la marca d'Espanya. Quan la gent corria cridant ¡Vivan las caenas! y ab cadenas s'arreglava tot ¿qué mes natural que ferlas figurar en nostra etiqueta patria?

Actualment, resultan un anacronisme. Concedit el magnánim y espléndit *indult* de Montjuich ¿qui parla aquí de cadenas ni per qué las cadenas han de conservar-se en lloch ab carácter oficial?

L'escut d'Espanya—ben clar ha quedat demostrat—tal com está combinat avuy no deu subsistir.

Doctors té la iglesia política que podrán estudiar l'assumpto y buscar lo que ha de substituir als quatre objectes quina supressió reclaman a un temps la conveniencia y la Historia.

Si m'ho fessin resoldre a mi, no m'hi trencaria pas gayre 'l cap.

L'escut de la nova Espanya, al meu entendre, ha de ser senzillament aquest:

Un toro d'or y un bonet de plata sobre fondo blau. Ben blau, tal com s'ha quedat el país.

A. MARCH.

EL CLOWN TRÁGICH

En una plassa gran, tan gran com tot Espanya un clown desvergonyat lluheix sa imbécil gracia.

Un rotllo de badochs admira sas hassanyas rihent com uns beneyts a cada pallassada. Al rotllo hi ha de tot: la boyna roja ó blava, el pinxo calanyés, la gorra catalana, el mocadó llampant, la barretina gaya, monteras d'aspros pel y algun sombrero qu'altre.

Ab un fuet als dits el clown fa toms y salta. Tot d'una, no se com, s'arrenca d'una máscara de rostre molt farreny molt pareguda a en Cánovas; s'adressa ple d'orgull y venta fuetada al rostre dels babaus fentlos sagnar las caras.

S'arrossa ab tremolor la gent afemellada; passat el cop primer el cor sent ple de rabia, pro el clown destre y astut s'arrenca aquella máscara y 's posa una que té la fatxa d'en Sagasta.

El públich aplaudeix y el clown dona las gracias llensant aquell fuet ab cinica rialla.

Després pren un fusell y encare qu' es de canya ab hábil joeh de mans de dins fa sortir balas que van sembrant la mort entre aquell vol que bada.

Veyent l'estrago fet y recelant venjansas llensa el fuet al clown y 's posa nova máscara que d'en Silvela té la hipócrita rialla.

Llavors posa bobons lligats dalt d'una canya y la figueta fa als bobos que se 'l guaytan.

Quan veu que del engany comensan a adonarse, llavors els distreu ab saltirons y manyas, y destre cambiant rápidamente de cara ara es l'Antequera lluhint sa immensa barra; després es en Moret parlant florida garla; y aixís fent de Pidal, de Puigcerver, de Trampas, de Compte dels Marlets, de Tetuan ó Maura, distreu aquells babaus y els buyda las butxacas.

Y el públich pacient com un eunuch aguanta qu' aquell repugnant clown abusi de sa mandra.

Y aixó que 'l clown aquell no es, com sembla ell, masclo perque sota el vestit del mascarot, s'hi amaga la vil y repugnant política monárquica.

JEPH DE JESPU.

LA REVISIÓ

Un dia ó altre s'haurá de procedir a la revisió del infame procés de Montjuich, la conciencia pública ho reclama: l'honra de la nació espanyola en mala hora compromesa, ho necessita.

Per mes que la pérvida política silvelista creya haver satisfet el seu deute, comutant pel desterro, la pena de presidi que venian sufrint 21 victimas de aquell procés, l'opinió no 's dona, ni pot donarse per pagada.

En primer lloch s'ha invitat a aquells infelissos a triar el país ahont volen anar a cumplir lo seu desterro a fi d'entaular las degudas negociacions ab los guberns corresponents y entorarse de si están disposats a admetre'ls en sos respectius territoris. Aixó val tant com prevenir a dits guberns, y fer objecte als indultats, cas de que aquells s'avinguin a admetre'ls, de un régimen de desconfiansa y suspicacia, lo qual es senzillament iniquo.

¿Y preten, l'home del sentit juridich, que l'opinió pública 's donga per satisfeta?

Barcelona, la primera, intentava celebrar diumenje un *meeting* de protesta; y a pesar de que la comissió revisionista estava en lo seu perfecte dret, vá serli negat lo corresponent permís. Cert que aquest no es necessari pera celebrar certa classe d'actes; pero están suspe-

UN FENÓMENO CURIÓS Y EXTRAORDINARI (per J. LLUÍS PELLICER.)

Els xichs pegan als grans
quan tenen rahó y pit y bonas mans.

sas las garantías, y de aixó's va prevaldre l'autoritat pera dir:—No hi ha *meeting*.

Precisa tenir en compte que las garantías varen ser suspesas ab motiu del conflicte econòmic, no obstant els governants se'n prevalen per contrariar els fins licits referents a la revisió del procés. ¡Qué s'hi farà si ells son aixís!... Tenen fa temps las calsas foradadas, y no poden donar un pas que ensenyin la ceva de l'arbitrarietat.

**

Ja que l'*meeting* fou prohibit la comissió revisionista formulá una enérgica protesta, la qual, diumenje al matí, sigué posada a mans del *hermano Sanz Escartín*.

Per mes que l'acte no havia sigut objecte de la deguda preparació, y a pesar de fer un dia plujós y despacible, mes de un miler de personas seguiren als comissionats desde la Plassa de Catalunya a Pla de Palacio.

Al passar la comitiva per davant de la Capitanía general s'oiren crits que foren unánimement contestats de: ¡Visca la Justicia! ¡Visca la Revisió! ¡Abaja l'Inquisició!

**

—Qu' es aixó?—preguntava un pacífich ciutadá, que per lo vist estava un xich lluny d'oscas.

—Res, noy—li va respondre un seu company:—que a Montjuich encare hi ha boyra, y 'l poble está empenyat en esbargirla y poch ha de poder ell ó l'esbargirá!

J.

¿ES AIXÓ, SENYOR MINISTRE?

No dirias lo qu' has dit en el Congrés no fa gayre si coneguessis com jo a ma patria catalana; sabrias que a n' el jovent d' il·lustració no li falta, qu' es aymador del treball, qu' el vagá li fa bassarda, que no ha sufert que ningú l' humili sota sas plantas, qu' ha contribuït, pro molt, a cubri de gloria a Espanya com ho recordan els fets per cert ben tendres encare com son els que tot seguit ara vaig a demostrarte.

¿No son glorias espanyolas Bruch, Girona y algun' altra que contra 'l colós del sigle varen defensá a la patria? Y Cuba, Santo Domingo, Egipte, Méxich, fins l' Africa ¿no 't demostren nostre amor vers la llar que 'ns ha vist náixer? ¿Tot per qué? Perque ningú d' Espanya pogués burlarse.

Segons veig creus que volém la desmembració d' Espanya. Al contrari: nostr' anhel es que pugui nivellarse a las nacions qu' en *Progrés* están més adelantadas, y que jamay puguin dir qu' es nostra nació un cadavre, com va dir no fa molt temps un ministre de Bretanya.

Si aquí a Catalunya vens algún dia, fesho ab calma y vourás com es vritat lo qu' acabo de contarte y l' insult qu' ara 'ns has fet sabrém ab goig perdonarte puig comprendrém qu' ha sigut un furiós atach de rabia defensantne las *garrofas* que per moments te s' escapan.

J. MATAS.

UN PEIX GURMANT

En el mar de la política monárquica n' hi campan molts de aquesta mena de peixos, que tot lo que arriba a la seva boca s' ho tragan sense pietat. Com a mostra, aquí va 'l retrato de un d' ells.

Dech advertir que no l' hem pescat nosaltres, sino *El Combate*, periòdic de Oviedo, qu' es qui l' ensenya. Nosaltres no podém fer més que secundar al valent periòdic asturiá.

Pertany aquest tauró a la familia dels Pídals; y es aquell mateix Alexandre, de la gran barbassa, que al principi de la restauració carlinejava, havent dit que avants se tallaria la má dreta, que suscriure l' article de la Constitució qu' estableix la tolerancia religiosa. Poch temps després era ministre de 'n Cánovas y avuy es president del Congrés. Inútil dir que la má que volia tallarse, la conserva encare, y ben bé que li vé per embutxacarse no més que 'ls següents sous:

	Pessetas.
Com a president del Congrés.	30,000
Com a representant de la Companyia espanyola d' explossius.	30,000
Com a idem dels frares de Filipinas.	30,000
Com a conceller de la Companyia del Nort.	12,500
Com a idem del ferrocarril de Langreo	12,500

Com a idem dels econòmichs de Asturias	12,500
Com a idem de la fàbrica de Mieres.	30,000
Com a idem dels Pablos de Colunga.	12,500
Gastos de representació com a President del Congrés.	15,000
Dietas de l' Academia espanyola.	3,000
Idem de las de Ciencias Morals y Públlicas.	1,500
TOTAL.	189,500

A mes de aquesta suma, se li fá una renda de més de deu mil duros anuals, de manera que 'l tauró Pidal cobra cada 365 días 139,500 pessetas.

Una friolera.

Aixís se compren que uns peixos gurmants de tantas tragaderas sigan els adalits mes fermes y constants de la restauració borbónica.

Aixís s' explica també que 'l país se quedi sense un quarto.

¡Son tant y tant els peixos gurmants que s' dedican a tragarse'l de viu en viu!...

P. DEL O.

CONFLICTE ENTRE DUGAS LLENGUAS

(REFLEXIONS D' UN MUNICIPAL)

—¡Por centésima vegada volvém a tenerla armada!

Por si en una pastoral l' obispo ha dit tal ó cual, sobre la llengua más bona que puede usarse en la trona, Castilla se ha alborotado, Cataluña ha replicado, se han metido en el bullit cuatro sabios de Madrid, y lo de siempre, la bola ha empezado a rodar sola y lo que ayer no era ré hoy parece qui sab qué.

Madrid, puesto al punt de dalt, defiende ab tó doctoral la belleza soberana de la lengua castellana, diciendo que cap nació l' ha tingut nunca milló y que a tots els grans talents y als hombres más eminentes, como en Zorrilla, en Romero, el Guerrita y l' Espartero, no se 'ls ha oído parlá en res més que en castellá.

Cataluña, com es chust, diu qu' esto es cuestión de gust; que aquí nadie dirá res si en Madrid hablan francés, ó portugués, ó beduino, ó grech, ó esquimal ó chino, y que per lo tant, si allá parlan como milló 'ls vá, los de aquí, ab el seu permis, también pensan ferho aixís.

Y allá queriendo alsé el gallo y aquí replicant:—¡No callo!, el problema s' embolica, la chent de broma s' hi fica y ya nadie ab tanta grezca sab de cert lo que se pesca ni hay quien halle solución a tan tremenda cuestión.

El president del Congrés per fer callá als baladrés ya ha roto una campaneta; el señor Peris Mencheta se ha enfadat varias vegadas; las masas alborotadas de la ilustre mayoría, patean todo el sant día; Silvela vive espantat; Villaverde se ha arronsat; Dato está rodant talment como un un molino de vent; vacha, que nunca se ha vist espectáculo más trist, ni goberno más tremolós ni lío más deliciós.

Naturalmente, Castilla, mal fuese sóls per l' honrilla, ¿cómo puede tolerá qu' el dialecto catalá (pues sostiene que en efecto eso no es más que un dialecto) pretingui enmendar la plana a la lengua castellana?

Y 'l catalán, que se sent cada día más potent; que tiene corporacions, lligas, lligams y cordons; que arrastra als coleccionistas de sellos catalanistas; que ha movido tan trasbals con su famós *cop de fals*, ¿puede admetre que Madrid, pretenció y escarransit, le explique cómo ho ha de fé per parlá ab la gent de bé?

Y ab tot, si 'l goberno queria ¡tan cómodo que sería arreglar ese tinglado sin humillaciones ni enfado! ¿Cóm? Dihent sencillament: Cataluña ¿qué pretén?

¿Que su lengua, que tant brilla, no ceda a la de Castilla? Y Castilla ¿qué demana? ¿Que la lengua castellana no tenga que sufrir horrors d' obispos y segadors? Pues aquí de la prudencia: partamos la diferencia, y que se use en cheneral la lengua municipal.

D' esta manera, señors, no hay vensuts ni vencedors; la pau, hoy comprometida, queda al punt restablecida y el cuerpo gana en l' Historia una páchina de gloria.

C. GUMÁ.

Madrid es llibre de text en las escuelas una Doctrina cristiana en la qual se consigna que 'l liberalisme es pecat y s' excomunica als partidaris de las instituciones que regeixen al nostre país.

Ab aixó y seguir pagant als que condemnan y excomunican als que 'ls pagan, no hi ha dupte que 'ls governants se tenen ben guanyada la gloria del Cel. En calitat de *beneventurats*.

L' altre dia en lo Congrés un diputat feya no sé quina pregunta al ministre de Gracia y Justicia, y manotejant, de un cop de puny sobre 'l pupitre va fer saltar el tinter del mateix anant a parar damunt del banch ahont s' asseuen els ministres.

De manera que de aquesta feta 'l *banco azul* va quedar convertit en *banco negro*.

Pero aixó, ben mirat, es res. Perque sempre 'ls quedarà 'l recurs de passarlo per la bugada.

No son aquestas las únicas tacas de la present situació política: d' altrás n' hi ha que no s' netejan ab res... Per treuresselas del davant no queda mes recurs que cremarho tot, y espargir las cendras.

Inútil dir que LA CAMPANA no ha de assistir a cap dels molts dinars que se celebrarán en conmemoració del onze de febrer.

No es aixís com s' ha de honrar lo recort de la República.

En lo nostre concepte está molt bé fer servir las dents; pero no per menjar... sino per ensenyarlas als nostres enemichs, y quan siga l' hora per fershi a mossegadas.

¿Volen que 'ls dongui una noticia ben regeneradora?

Aquí vá.

«En Silvela s' ha adjudicat una gratificació de 15 mil pessetas sobre 'l sou de 30,000 que percibeixen els ministres.»

Lo qu' ell dirá apelant a qualsevol de sas estrafularias teorías:—La regeneració es com la caritat. Per lo tant, la regeneració ben entesa comensa per un mateix.

El goberno francés va tenir qu' espavilar a uns frares assuncionistas que s' ficavan en lo que no devían clavantlos una multa y expulsantlos del territori.

Y vels'hi aquí que l' Arquebisbe de París y tres bisbes més van felicitar públicament als tals pares sense fills... coneguts, com volguent dir:—Al felicitarvos protestém contra las decisions del goberno de la República.

**

Sens dupte aquells mitrats se figuravan qu' eran a Espanya; pero van equivocarse de mitj a mitj, tota vegada que aquell goberno els ha suspés de sou per sis mesos... perque la veritat es que tenen massa sanch, y sis mesos de dejuni 'ls hi anirán que ni pintats.

Ells prou han acudit al Papa; pero l' infalible ni menos se 'ls ha volgut escoltar, perque la República francesa es forta y no s' atreveix a buscarli ronya al cove.

En cambi si 'l fet hagués ocorregut a Espanya, d' altra manera cantaria 'l gall de Sant Pere!

S' está preparant la ley del descans dominical ab carácter obligatori. De manera que volguém ó no volguém haurém de fer festa 'ls diumenjes, baix no se quins cástichs contra 'ls que treballin.

Suposo que si s' obliga a tancar las botigas, s' obligará també a tancar las iglesias, que la ley ha

de ser igual per tots lo mateix pels que 's vesteixen pel cap que pels que 'ns vestim pels peus.

A no ser que 'ls ensotanats s'avingan a posar lo següent rétol en los frontispici de sos respectius establiments: «Tota la feyna dels dias festius, se fa completament de franch.—S'admeten encàrrechs.»

Per coses frescas, la Marina.

Véls'hi aquí que á Fernando Miedo hi havia un canoner anomenat *Pelicano*, y véls'hi aquí que un dia empipat, fa un capbussó y ¡cataplum! á fons.

La trista nova s'ha sapigut fa pochs dias; pero 'l *Pelicano* va sumergirse al mes de Juny... Res: la calor.

Però vostés dirán:—Pero ¿y la dotació?

—La dotació tan fresca y tan campant, que ja es sapigut que 'ls nostres marinos detestan l'aygua.

Aquí 'ls únichs que valen alguna cosa son els barcos, que quan están cansats de no fer res, s'enfonzan de fástich.

¿Y del trancasso, que?

—Res: el trancasso se'n va d'Europa y 's refugia al Africa austral, ahont está fent grans estragos entre las tropas inglesas.

Sols que allí no te carácter epidémich, sino contundent... ó mes ben dit, carácter boer.

¡No es mal trancasso 'l que aplican sobre las espalllas dels inglesos!

Un diputat catalá, industrial, al informar davant de la comissió dictaminadora del projecte sobre 'l treball de las donas y 'ls noys, demaná que la jornada se limités á deu horas y mitja. La comissió no hi accedí.

En cambi fou acceptat el criteri del Sr. Sallarés, fixant en 12 horas la jornada, y no esceptuant del treball de nit á ningú, ni á las donas casadas.

¡Oh aquests regeneradors, acostumats al negoci de la llana, tenen unas entranyas tan tendres... pero tan tendres, que qualsevol se las podria menjar, sense necessitat de posarlas á la brasa!

Una frase de un milionari:

—De manera que vosté no té por de que algún dia vingui la grossa...

—Por? Gens ni mica.

—Y no pensa que pot esclatar la revolució... que pot venir el pillatge...

El milionari somrihent ab ironia:

—Com que jo 'm faria dels que pillan... Ja hi estich acostumat.

CANTARELLAS

No hi ha dia sense nit,
ni nació sense patricis,
ni *ruch-negre* que no tingui
infelissos al hospici.

M. BONAPASTA.

Es tan hipócrita 'l mon
y 'l mentir tant hi domina,
que 's pot dir ben bé qu' en ell
sols es vritat la mentida.

LAY.

Hi ha en los pitillos que venen
poquet tabaco y dolent:
son com els fondos d' Espanya
pochs quartos y molt paper.

Si en lo mon als envejosos
els deixés Deu sense nas,
¡que fábricas plegarian
de mocadors de mocar!...

NIMES DE CASA.

Los sabaters fan sabates,
los sastres fan pantalons,
los rajolers fan rajolas
y 'ls nostres governs, bunyols.

J. MATAS.

SOLUCIONS

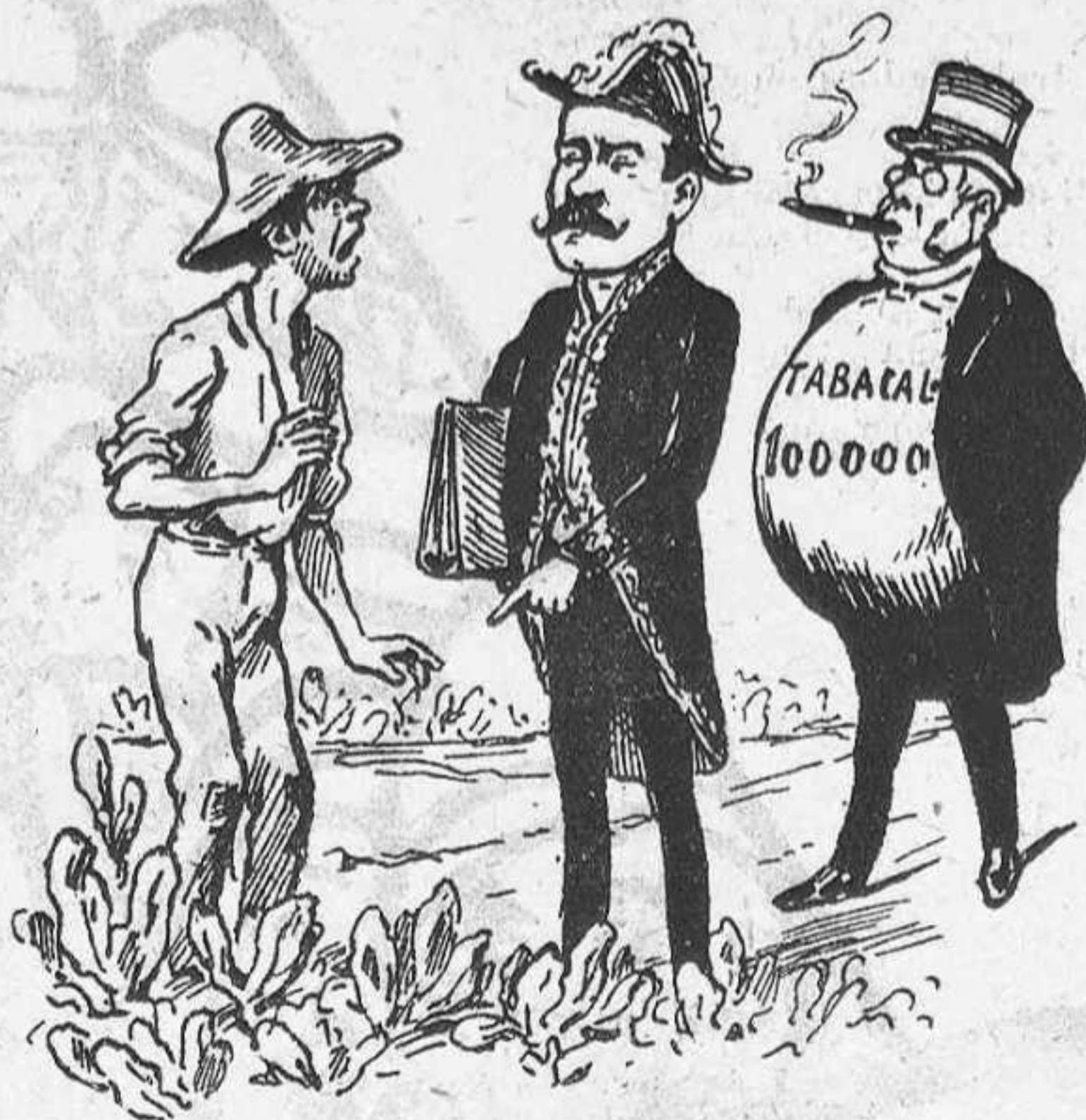
A L'INSERTAT EN L'PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Con-tri-bu-ció.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Ordí—Rodí.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La butifarra de la llibertat.*
- 1.ª ROMBO.

C A P
R A M A S
C A B A N A S
C A M A R E R A S
P A N E R A S
S A R A U
S A S

- 5.ª GEROGLIFICH.—*A major pen, major mitjó.*

BARREJA POLITICA

Lo CULTIU DEL TABACO.—Quan me decideixi á permetre que 'l cultivis, la tabacalera se 'l fumará y tú escupirás.

—Que diuhen que volen posar una contribució tan tremenda sobre 'ls esperits?
—Tant se val, mentres no gravin l'esperit religiós.

Y mentres tothom s'ocupa de tot menos de lo que convé, en Villaverde vá esmolant el sabre,

XARADA

Desde 'l sant de sa promesa,
santa *Dos-tres* d'aquest any,
que no *hu-tres* en lo quartel
el nebot del capitá
y passa las nits á fora
fins al toch de la total.

TAP DE SURO VILAFRANQUÍ.

ENDAVINALLA

Me pintan quan jo soch jove
de colors tota ma cara,
si no me la pintan, brilla
que ta imatge s'hi retrata.
No menjo, pero bech molt,
y aixó sens tenirne ganas,
que aixís com entra á ma boca
me surt pels ulls tota l'aygua.
Y sempre que 'm fas servir,
per una orella m'agafas,
y tot el treball que faig
el faig... pero ab molta gracia.

J. MORET DE GRACIA.

TRENCA CLOSCAS

¿SERIA EL RÈCTOR, NOYS?

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títul de una comedia catalana en tres actes.

P. SALÓM MORERA.

ROMBO

•••••
•••••
•••••
•••••
•••••

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: carrer de Barcelona.—Tercera: regió de la Xina.—Quarta: poble d'Espanya.—Quinta: carrer de Barcelona.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

EMILI REVOLTÓS.

GEROGLIFICH

×
VERT BLAU
I
VERMELL
I I I
T A

JAUME ROQUET.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans J. Fornells, Pau Amor, A. Messeguda, M. J. (Bellpuig), F. Más, F. Altafulla (Masou), J. Rius Cervera, Amadeo D., M. Mallorquina, Un Rap-buf y Patarratxim:—*Lo que 'ns envian aquesta senmana no fa per casa.*

Ciudadans M. Trepal Argemí, Montabliz, C. Lola y B., M. Pagés, Pepet Galleda, J. Gorina y Roca, Salvi de la Papallona, L. Sanjuán, y R. Aregall.—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.*

Ll. G. Salvador: La composició va bé: l'insertarem.—*Alter Ego:* Idem.—*A. Linds:* No 'ns fa 'l pes.—*A. Fals:* La titulada *Cambi* té uns versos tan coixos que 'ns ha caygut á la panera; y en quant á l'altra es massa llarga y diluhida.—*Angel Montanya:* Queda acceptada.—*F. Carreras P.:* No 'ns acaba de agradar.—*Joanet de Valls:* Lo qu' es aquells barrets no poden sortir á la *Esquilla*.—*A. Cortina Rivera:* Acceptém la lletreta.—*S. Antoja:* No 'ns va.—*J. Grau:* Els dibuixos son molt ignocents.—*Ll. Torné y R.:* La composició no 'ns fa 'l pes.—*B. Farcosa:* Algo aprofitarem.—*A. Maseras:* Queda acceptada.—*J. Espanya Ribot:* La de vosté no diu res de nou, y per lo tant mes val no publicarla.—*Gafarró:* Ens sembla que hi aná algo; pero la edició está agotada. A la composició hi quedan encare alguns defectes.—*F. Valls Clusas:* Es flux y no 'ns convé.—*A. Rius Vidal:* Repassi la composició y veurá quins ripis!...—*L. San Juan:* Alguna cosa s'aprofitará.—*Just Bonafé:* L'article ne 'ns acaba de fé 'l pes.—*J. Slaramsa:* Va bé.—*S. Alsina y Clós:* Idem, y gracias.—*Ramona Lú:* No trennas á res y es molt defectuos.—*F. Costa y Pomés:* Mirarem de aprofitarla.—*Doctor Tranquil:* La composició que 'ns remet té poca novetat.—*Adolf Regás (San Salvador):* Li agrahim 'l envió; pero la cosa es tan bruta, ab tot y ser capellanesca, que no 'ns atrevim á reproduhirla.—*C. Bellmunt:* L'assumpció es una mica delicat y precisa una firma coneguda que 'n respongui.—*I. Porcar:* La de aquesta senmana no 'ns acaba de fé 'l pes.—*Nebot de 'n J. Puig:* Es flux.—*Jo soch T. M.:* Haurá de dispensar; la qüestió es massa personal y de una indole massa petita.

ANTONI LOPEZ, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

Y ¡VISCA LA IGUALTAT!

ELS QUE SUAN.—Recort del 11 de Febrer (per MARIANO FOIX.)

Alégrat, Quima—va dir en Llorens a la seva dona, al tornar aquell vespre del treball:—el govern s' ha portat com una persona.

—¿Qué ha fet?

—Ha dictat una llei en virtut de la qual las donas dels treballadors, en cas de desgracia, tindran viudedat. Lo mateix que 'ls militars, noya.

—¿Es possible?

—Tan possible, que diu que la *Gaceta* ja ha publicat las disposicions referents al cas, y si demá la caldera de la máquina reventés y 'm fes á trossos, tú ja cobrarías.—

L'endemá la caldera de la máquina va reventar, y en Llorens, en lloch d' anar alegrement á dinar á casa seva com cada día, fou portat al cementiri en deu ó dotze bossins.

La Quima va plorar, va desesperarse, va arrancarse 'ls cabells; pero consolada per algunas bonas personas que li recordaren l' existencia de la llei de que li havia parlat en Llorens, feu els passos necessaris per averiguar qui havia de pagarli la viudedat promesa.

—L' amo del difunt—varen dirli:—ell, segons la nova llei, es el responsable de la desgracia ocorreguda al vostre marit.

Una mica extranyada, porque may havia sentit dir que 'ls amos paguessin més que lo pactat, y encare gracias, la Quima va arribarse á la fábrica ab el certificat de defunció á la má.

—Soch la viuda de 'n Llorens.

—¡Ah!—va fer l' amo procurant posar la cara trista.

—Y venia per aixó de la viudedat que diu que 'm pertoca.

—No es viudedat, bona dona, lo que us correspón cobrar, sino indemnisió.

La Quima va arronsar las espatllas. Indemnisió, viudedat... ¿qué més tenia? Per ella aquestas paraulas volian dir lo mateix.

—Bé, ¿quánt me passarà cada setmana?—va preguntar al fi, pera saber á qué atenirse.

—Res no us passaré: us donaré de cop una cantitat, la cantitat

que la llei senyala, y quedarà arreglat l' assumpto.

Naturalment, com lo qu' ella s' havia figurat no era alló, la Quima's considerà enganyada y en lloch d' acceptar lo que l' amo li oferia, va corre á queixarse al governador, al alcalde, al general, á la primera autoritat que va poder abordar en sa pelegrinació de viuda desconsolada.

—Senyors—va exclamar la proba dona dirigintse al funcionari:—vinch á demanar justicia.

—Digueu: aquí no ha de faltar-vos:

—Soch la viuda d' un fognista que morí al reventar la caldera de la máquina...

—Ho recordo. ¿Qué voleu?

—Cobrar lo que la llei diu que 'm senyala y que l' amo del meu marit sembla que no 'm vol pagar.

—¡Oh! No tinguéu cuydado: ho hauré de pagar per forsa. Aquí está la llei: diguéu quánt guanyava 'l mort?

—Tres duros á la setmana.

—Donchs us correspón cobrar... 312 duros, el salari reunit de dos anys, cantitat més que suficient pera que vos y 'ls vostres fills pogueu sortir d' aquest trance.

—Senyor, no 'n tinch de fills.

—¡Ah! Llavors la cosa varia: no heu de cobrar més que 156 duros: el sou d' un any.

La viuda del fognista's mirava á l' autoritat sense acabar d' entendre aquells comptes.

—¿El sou d' un any?—va preguntar.

—Sí: lo que 'l difunt hauria cobrat en cinquanta dugas

setmanas.

—¿Y després ja no 'm donarán res més?

—Es clar que no. ¿Qué mes voleu que us donguin?

—Pero bé: un cop m' haji menjat aquests diners ¿qué faré, pobre de mí?

—Ab aixó la llei no s' hi fica.—

La Quima va protestar, admirada.

—¿Es extrany aixó!

—¿Per qué es extrany?

—L' altre dia, verbi-gracia, vaig sentir explicar que á la viuda d' un general li havian senyalat dos mil duros al any, tota la vida.

—¡Ah!—li respongué l' autoritat, rihent ab la major bona fé:—¿Una cosa aixís es lo que vos voldriau?... Donchs vaig á donarvos un consell: un' altra vegada que us torneu á casar no us caseu ab un fognista, caseu-vos ab un general...

FANTÀSTICH!

—Durant l' any suhem de fatiga; pero 'l día que tornin á proclamarla, aquell día suarem d' entusiasme